

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5450/2023
30.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Тања Секулић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа Милош Јовановић адвокат из ..., ради лишења родитељског права по тужби и измене одлуке о одржавању личних односа по противтужби, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 434/2022 од 24.11.2022. године, на седници одржаној 30.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 434/2022 од 24.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П2 1231/19 од 02.09.2022. године, одбијен је захтев тужиље да се тужени потпуно лиши родитељског права над малолетним сином ВВ (став први изреке), одбачена је тужба за обавезивање туженог на исплату доприноса за издржавање мал. сина у износу утврђеном правноснажном и извршном пресудом Основног суда у Нишу П2 1528/15 од 22.05.2017. године (став други изреке), усвојен је противтужбени захтев и уређено одржавање личних односа мал. сина парничних странака ВВ са оцем – туженим на тај начин што ће се виђати сваког другог викенда од петка у 17,00 до недеље у 17,00 часова, сваке среде од 16,00 до 20,00 часова, сваког другог уторка (у недељи кад дете не ноћи код оца) од 14,00 до 20,00 часова, дан крсне славе оца и рођендан оца, други дан рођендана детета, као и половину зимског и летњег распуста (15 дана у јулу, 15 дана у августу), свим државним и верским празницима наизменично, све са преузимањем и враћањем детета од стране оца испред стана у коме дете живи, на који начин се мења пресуда Основног суда у Нишу П2 1528/15 од 22.05.2017. године којом је претходно било уређено одржавање личних односа малолетног сина са оцем (став трећи изреке) и обавезана тужиља да накнади туженом трошкове поступка у износу од 123.375,00 динара (став четврти изреке).

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 434/2022 од 24.11.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредаба члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити ревизија конкретно указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка из става 2. наведеног члана због којих се овај ванредни правни лек може изјавити, у смислу члана 407. став 1. тачка 2. ЗПП. Неоснован је навод ревизије да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези с чланом 8. ЗПП, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом и за своју одлуку дао јасне, прецизне и недвосмислене разлоге, при томе ценећи све жалбене наводе странака.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака разведен је пресудом Основног суда у Нишу П2 1528/15 од 22.05.2017. године, а њихов малолетни син ВВ (рођен 2014. године) поверен тужиљи ради самосталног вршења родитељског права, док је одржаваће његових личних односа са оцем (туженим) уређено на тај начин што ће са оцем проводити два дана са ноћењима у току радне седмице у данима по договору родитеља, други дан свих верских и државних празника, дан крсне славе оца, дан очевог рођења, седам дана у току зимског и петнаест дана у току летњег распуста, са преузимањем и враћањем детета испред куће у којој живи. Тужбом поднетом 17.10.2019. године тужиља је најпре захтевала измену поменуте судске пресуде у делу којим је уређено одржаваће личних односа детета са оцем, захтевајући да се виђање одвија у контролисаним условима у просторијама органа старатељства према моделу који је она предложила, да би накнадно тужбу преиначила захтевајући да тужени буде лишен родитељског права јер је малолетни син странака, након боравка са тужиљом у Центру за заштиту менталног здравља (у трајању од 31 дана), отпуштен 22.01.2021. године са констатацијом да се ради о посттрауматском стресу у виду високе анксиозности, дисоцијативних епизода, потенцијално реактивних на суспектно сексуално и физичко злостављање у дужем временском периоду и због конфликтних породичних односа. По њеној кривичној пријави против туженог за кривично дело запуштање и злостављање малолетног лица, истрага против туженог обустављена је због недостатка доказа.

Орган старатељства се у више наврата изјашњавао у овом поступку, па је тако 26.10.2020. године констатовао да је рад са породицом започео децембра 2015. године када је процењено да родитељи имају висок степен међусобне сарадње, да би проблеми у родитељској комуникацији били препознати октобра 2019. године, када је тужиља пријавила туженог за насиље у породици. Упркос томе, констатовано је да малолетни син странака има развијену сигурну приврженост са оцем, јако изражену потребу да се идентификује са оцем и да га често виђа и да је у односу на наводе извештаја лекара Клинике за заштиту менталног здравља од децембра 2019. године, када је мајка водила дете због промене у понашању због „страхова од оца“, нашао да нису препознати индикатори који указују на могуће страхове, односно да нема показатеља занемаривања или злостављања од стране оца. Током фебруара 2021. године орган старатељства је организовао две конференције ради заштите права и интереса малолетног детета странака, којима су присуствовали представници полицијске управе, Центра за заштиту менталног здравља, основног тужилаштва, органа старатељства

(представници основне школе коју похађа дете нису се одазвали позиву), којом приликом је констатовано да су контакти детета са оцем прекинути децембра 2020. године, да отац показује мотивацију за контакте, али да ни на који начин не узнемирава нити покушава противзаконито да успостави контакт са дететом, процењено да није препознат могући ризик по безбедност детета и наглашено да је за дете важно успостављање контакта са оцем. Почетком марта 2021. године дете је саслушано у органу старатељства и том приликом је препознато да у односу на оца оно не показује страх, да негира да је отац према њему био насиљан на било који начин и уочена је аутентична потреба детета да оствари контакт са оцем и сестром по оцу. Према извештају органа старатељства од 18.04.2022. године, отац поседује капацитете одговорног родитеља, уме да препозна и задовољи развојне потребе малолетног сина, да пружи емоционално топле односе сигурне привржености са дететом, настоји да дете гради и одржава блискост са млађом сестром, а током периода виђања у контролисаним условима показао је висок степен мотивисаности и настојао да и у периоду од сат времена поставља јасне границе у васпитању које нису ригидне, те је процена стручног тима да се нису стекли услови за лишење родитељског права туженог. Исти орган старатељства је 09.08.2022. године доставио суду допуну извештаја и иницирао измену привремене мере и начина виђања оца и детета, с обзиром да поступак предуго траје и да постоји потреба, право и жеља детета да се виђа са оцем и сродницима ван просторија органа старатељства, као и спремност оца за то. На сагласан предлог странака суд је извео доказ читањем налаза и мишљења комисије вештака од 13.08.2021. године, датог у предмету Кт 418/21 и Кти 14/21, из кога произлази да се у понашању и држању дечака јавља потпуна трансформација када се поведе разговор на тему о оцу и сестри по оцу, у смислу да он постаје ведрији, опуштенији и насмејан.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да се нису стекли услови за лишење родитељског права оца над малолетним сином парничних странака, јер је за такву одлуку неопходно присуство озбиљних разлога који доводе у сумњу подобност родитеља за правилно чување, васпитавање и издржавање детета. Лишење родитељског права не може се изрећи на основу сумње на могућност да је насиље извршено, већ се таква чињеница мора утврдити са извесношћу, узимајући у обзир све могуће индикаторе који би указивали на извршено насиље према малолетном детету, који не постоје у конкретном случају. Нижестепени судови су имали у виду не само извештај органа старатељства од 18.04.2022. године да нису испуњени услови за лишење родитељског права туженог, већ и то да је тај орган старатељства упознат са приликама и односима странака још од 2015. године, када је покренут њихов бракоразводни поступак, као и да су одржане две конференције случаја на којима су стручњаци различитих профила мултисистемски, свако из свог домена, сагледали породичну ситуацију и предузели даље кораке, закључивши да није препознат могући ризик по безбедност детета и да је за дете од најбољег интереса реуспостављање контакта са оцем. Притом, ни након саслушања малолетног сина странака који је имао статус посебно осетљивог сведока и након развојно-синтетизованог прикупљања података о њему, нису препознати могући индикатори који указују на то да код њега постоји страх од оца, у односу на кога је, осим тога, остављена истрага због недостатка доказа.

Другостепени суд је размотрио жалбене наводе тужиље, које она понавља и у ревизији, и правилно закључио да је налаз и мишљење органа старатељства потпун и урађен у складу са правилима струке и законом датих овлашћења, како је проценило и Министарство за бригу о породици и демографији, надлежно за надзор над радом

органа старатељства, поступајући управо по притужби тужиље на рад Центра за социјални рад „Свети Сава“ Ниш у предмету организовања заштите малолетног сина странака.

По оцени Врховног суда, супротно наводима тужиљине ревизије, правилан је закључак другостепеног суда о одсуству разлога за лишење родитељског права туженог. Супротно томе, на основу целокупног стања у списима, правилно је закључено да је у најбољем интересу малолетног сина парничних странака, у смислу одредбе члана 6. и 266. Породичног закона, да тужени не буде лишен родитељског права и да се омогући детету да са њим одржава личне контакте.

Неосновани су наводи тужиље да се вештачење обављено у кривичном поступку није могло користити у овом поступку, с обзиром да је суд тај налаз и мишљење извео на сагласан предлог странака са рочишта од 05.10.2021. године и да се он и иначе уклапа у низ изведених доказа и извештаја органа старатељства који су, упркос извештају лекара Центра за заштиту менталног здравља из отпусне листе од 22.01.2021. године, пажљивим проматрањем и применом одговарајућих стручних техника закључили да дете има развијену сигурну приврженост са оцем, јако изражену потребу да се идентификује са њим и да га често виђа, да не показује страх нити знаке да је отац према њему био насилан, да није препознат могућ ризик по безбедност детета и да је у најбољем интересу детета реуспостављање контакта са оцем, чиме је са поуздањем отклоњена сумња на постојање насиља над дететом.

По оцени Врховног суда, супротно наводима ревизије правилно су утврђена лична својства и капацитети странака, нарочито туженог као оца, за бригу, старање и васпитање у односу на малолетног сина, који су у сваком погледу задовољавајући. Инсистирање тужиље на томе да тужени буде лишен родитељског права је супротно најбољем интересу детета, с обзиром да читаво понашање туженог које је било годинама посматрано од стране стручњака различитих специјалности, а на које малолетни син странака доследно и аутентично позитивно реагује, указује на потребу да дете развија односе не само са родитељем коме није поверено ради вршења родитељског права, већ и са сестром по том родитељу, чиме се задовољава потреба детета за сигурном и емотивно топлом широм породичном средином у којој ће се осећати вољено, развијати осећај припадања, слободно и несметано стицати искуство у дружењу, што ће му обезбеђивати способност и спремност за успешну интеграцију у школску и ширу социјалну средину.

С обзиром да је при решавању и осталих питања правилно примењено материјално право, одлучено је као у изречи, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

**За тачност отправке
Управитељ писарнице
Марина Антонић**